Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0229

Represje polityczne i sytuacja humanitarna na Kubie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2026 r. w sprawie represji politycznych i sytuacji humanitarnej na Kubie (2026/2735(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji na Kubie, w szczególności rezolucję z 19 września 2024 r. w sprawie José Daniela Ferrera Garcíi na Kubie[1], rezolucję z 29 lutego 2024 r. w sprawie krytycznej sytuacji na Kubie[2] oraz rezolucję z 12 lipca 2023 r. w sprawie stanu realizacji umowy o dialogu politycznym i współpracy między UE a Kubą w świetle niedawnej wizyty wysokiego przedstawiciela na wyspie[3],

– uwzględniając Umowę o dialogu politycznym i współpracy (PDCA) między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony[4], podpisaną w grudniu 2016 r., która jest tymczasowo stosowana od 1 listopada 2017 r., w szczególności klauzulę dotyczącą zasadniczych elementów zawartą w art. 1 ust. 5 tej umowy oraz klauzulę zawieszenia przewidzianą w jej art. 85 ust. 3 lit. b),

– uwzględniając zgodę na zawarcie PDCA udzieloną przez Parlament 5 lipca 2017 r., opartą na wymiernej poprawie sytuacji w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności na Kubie,

— uwzględniając globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego),

---

1 Dz.U. C, C/2024/7213, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj .
2 Dz.U. C, C/2024/6748, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6748/oj.
3 Dz.U. C, C/2024/4001, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
4 Dz.U. L 337 I z 13.12.2016, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/2232/oj.

– uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania oraz Konwencję ONZ o prawach dziecka, których Kuba jest stroną,

– uwzględniając comiesięczne sprawozdania organizacji pozarządowej Prisoners Defenders, w szczególności sprawozdanie z maja 2026 r., opublikowane 11 czerwca 2026 r., dotyczące tortur, strukturalnego naruszania prawa do rzetelnego procesu, środków zapobiegających popełnieniu przestępstwa „społecznego niebezpieczeństwa”, nadzoru cyfrowego i pozbawiania żywności kubańskich więźniów,

– uwzględniając wspólne wysłuchanie Komisji Spraw Zagranicznych i Podkomisji Praw Człowieka w sprawie sytuacji na Kubie, które odbyło się 5 maja 2026 r., oraz zeznania przedstawione przez sprawozdawcę ds. Kuby Międzyamerykańskiej Komisji Praw Człowieka (IACHR) Stuarda Ralóna Orellanę oraz lidera kubańskiej opozycji i byłego więźnia politycznego José Daniela Ferrera,

– uwzględniając przemówienia wygłoszone przez wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawicielkę Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Kaję Kallas na posiedzeniu plenarnym Parlamentu, w szczególności przemówienie z 6 maja 2025 r. oraz przemówienie z 19 maja 2026 r., a także rundy dialogu na temat praw człowieka prowadzonego między UE a Kubą,

– uwzględniając oświadczenia IACHR w sprawie Kuby z 25 marca 2026 r.,

– uwzględniając „porozumienie o wolności” (porozumienie o wyzwoleniu) podpisane 2 marca 2026 r. w Miami przez kubańskie koalicje opozycyjne Pasos de Cambio i Asamblea de la Resistencia Cubana (ARC, Zgromadzenie Kubańskiego Ruchu Oporu),

– uwzględniając sprawozdanie Międzyamerykańskiej Komisji Praw Człowieka z 12 czerwca 2023 r. w sprawie obrońców praw Oswalda Payi i Harolda Cepero na Kubie,

– uwzględniając akt oskarżenia otwarty 20 maja 2026 r. w Sądzie Okręgowym Stanów Zjednoczonych dla Południowego Dystryktu Florydy, w którym postawiono Raúlowi Castro i pięciu innym urzędnikom zarzut zestrzelenia w 1996 r. dwóch cywilnych statków powietrznych należących do organizacji Brothers to the Rescue,

– uwzględniając art. 136 ust. 2 i 4 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że ponad pięćdziesiąt lat politycznych i gospodarczych wyborów dokonanych przez kubański reżim komunistyczny doprowadziło kraj do głębokiego kryzysu, charakteryzującego się przerwami w dostawach prądu trwającymi do

22 godzin dziennie, poważnymi niedoborami żywności, wody, paliwa i leków oraz powszechnym ubóstwem, w warunkach ugruntowanego konstytucyjnie reżimu jednopartyjnego, który trwa od ponad 67 lat i w którym partia komunistyczna jest jedyną dozwoloną siłą polityczną; mając na uwadze, że to załamanie się modelu politycznego i gospodarczego opartego na paraliżu, represjach i oporze wobec zmian, spotęgowane brakiem wolnych, uczciwych i konkurencyjnych wyborów oraz zakazem pluralizmu politycznego, coraz bardziej przybliża Kubę do państwa upadłego i stanowi antydemokratyczną anomalię w regionie;

B. mając na uwadze, że według organizacji pozarządowej Prisoners Defenders pod koniec maja 2026 r. Kuba przetrzymywała rekordową liczbę 1281 więźniów politycznych, w tym małoletnich – niektórych przetrzymywanych w więzieniach o najwyższym poziomie bezpieczeństwa wraz z dorosłymi – oraz wielu zatrzymanych w bardzo złym stanie zdrowia, w tym sportowców, artystów, niezależnych dziennikarzy i pokojowych działaczy; mając na uwadze, że organizacja ta dokumentuje systematyczne tortury, przemoc seksualną i groźby śmierci wobec zatrzymanych oraz stwierdziła w statystycznie reprezentatywnym badaniu, że wszyscy więźniowe polityczni będący przedmiotem badania, w tym małoletni, byli poddawani torturom i odmówiono im opieki medycznej w warunkach powtarzających się schematów arbitralnych zatrzymań bez prawa kontaktu, wymuszonych tymczasowych zaginięć i nękania rodzin; mając na uwadze, że sprawa José Daniela Ferrera, założyciela Kubańskiego Związku Patriotycznego i więźnia sumienia, o którego uwolnienie Parlament wielokrotnie apelował, jest symbolem metod stosowanych przez reżim i doprowadziła do jego przymusowego wygnania w październiku 2025 r.;

C. mając na uwadze, że na co dzień zwykli Kubańczycy muszą korzystać ze szpitali, które nie są w stanie normalnie działać, w których nie ma podstawowych leków, a pacjenci muszą przynosić własne zaopatrzenie, a także zmagają się z chronicznymi niedoborami żywności, wody i podstawowych towarów, sprzedawanych wyłącznie w sklepach walutowych, będących poza zasięgiem osób otrzymujących zwykłe państwowe wynagrodzenie; mając na uwadze, że według kubańskiego Obserwatorium Praw Człowieka 89 % rodzin żyje w skrajnym ubóstwie, a 7 na 10 Kubańczyków musi rezygnować z części posiłków, podczas gdy według ONZ zaległych jest 96 tys. operacji, w tym 11 tys. operacji dzieci, a około milion osób jest uzależnionych od transportu wody, który jest ograniczony ze względu na niedobory oleju napędowego;

D. mając na uwadze, że w kwietniu 2026 r. UE udostępniła dodatkowe 2 mln EUR na pomoc humanitarną, oprócz 4 mln EUR już przyznanych w tym roku dla regionu Karaibów, aby wesprzeć partnerów humanitarnych udzielających pilnej pomocy osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji; mając na uwadze, że zaktualizowany plan

działania ONZ dla Kuby, mający na celu udzielenie pomocy około dwóm milionom osób, jest nadal poważnie niedofinansowany – ONZ uruchomiła 26,2 mln USD, jednak wciąż brakuje kwoty 68 mln USD;

E. mając na uwadze, że skumulowana inflacja na Kubie w ciągu ostatnich czterech lat przekracza 500 %, podczas gdy wynagrodzenia państwowe wynoszą od 15 do 25 USD miesięcznie według kursu czarnorynkowego będącego jedynym realistycznym przelicznikiem w tym kraju; mając na uwadze, że reżim uzależnił kraj od importowanego paliwa, a ponieważ tradycyjni dostawcy – Rosja i Wenezuela – ograniczyli dostawy, kryzys energetyczny pogłębił się, co doprowadziło do całkowitego załamania krajowego systemu elektroenergetycznego przez kilka dni w październiku 2024 r., pozostawiając 11 mln osób bez prądu;

F. mając na uwadze, że Kuba importuje obecnie ponad 70 % spożywanej żywności – w żyznym kraju tropikalnym, który był kiedyś jednym z największych producentów cukru na świecie – a upadek ten jest bezpośrednim skutkiem dziesięcioleci kolektywizacji, kontroli państwa i militaryzacji rolnictwa oraz bezproduktywnego modelu gospodarczego;

G. mając na uwadze, że kryzys humanitarny nie jest wynikiem zewnętrznego embarga, lecz bezpośrednią konsekwencją własnego modelu reżimu i jego porażek, a mianowicie militaryzacji i państwowej monopolizacji gospodarki, tłumienia prywatnej przedsiębiorczości oraz przekierowywania zasobów do aparatu bezpieczeństwa zamiast przeznaczania ich na żywność, leki i energię elektryczną, których potrzebuje ludność; mając na uwadze, że model ten ucieleśnia skorumpowany konglomerat wojskowy GAESA, który kontroluje blisko połowę gospodarki wyspy, nie odpowiada przed nikim i zatrzymuje dochody reżimu w twardej walucie – w tym z misji medycznych, które ONZ porównała do pracy przymusowej – nawet jeśli szpitale pozostają bez podstawowego zaopatrzenia; mając na uwadze, że kryzysu tego nie można oddzielić od dekad represji ze strony państwa, a dalsza niestabilność grozi poważnymi konsekwencjami humanitarnymi i migracyjnymi oraz skutkami dla bezpieczeństwa;

H. mając na uwadze, że stosunki między UE a Kubą reguluje PDCA, której deklarowanym celem było stopniowe otwieranie się reżimu i poprawa sytuacji jego obywateli; mając na uwadze, że prawie dziewięć lat po wyrażeniu przez Parlament zgody na PDCA reżim nie dokonał żadnego znaczącego otwarcia, a wręcz przeciwnie – zintensyfikował represje, prześladował dysydentów i zwiększył liczbę więźniów politycznych, podczas gdy sytuacja gospodarcza pogorszyła się do niedopuszczalnego poziomu; mając na uwadze, że umowa nie spełniła swojego podstawowego celu, a wiceprzewodnicząca Komisji / wysoka przedstawicielka Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa przyznała, że umowa nie osiągnęła wyznaczonych

celów i jest obecnie przedmiotem przeglądu;

I. mając na uwadze, że sprzeciw wobec reżimu jest powszechny zarówno na wyspie, jak i poza nią – o czym świadczą powtarzające się demonstracje i protesty polegające na „biciu w garnki” ((*cacerolazo*), a także największa fala emigracji w historii Kuby, w ramach której setki tysięcy osób opuściło kraj w poszukiwaniu lepszej przyszłości – przy czym wielu z tych, którzy uciekli lub zostali zmuszeni do wyjazdu, nie ma możliwości powrotu i pozostaje na wygnaniu; mając na uwadze, że jedyną odpowiedzią reżimu na żądania zmian jest umacnianie swojej władzy i nasilanie represji;

J. mając na uwadze, że brutalne i nieustające represje są jedynym mechanizmem, który pozwala reżimowi przetrwać; mając na uwadze, że w lipcu 2021 r. tysiące osób spontanicznie wyszło na ulice w ponad pięćdziesięciu miejscowościach, wznosząc okrzyki „Wolność!”; była to największa fala protestów od 1994 r. i została ona stłumiona przez nieumundurowanych policjantów, bojówki paramilitarne i komitety obrony rewolucji; mając na uwadze, że setki osób zostało arbitralnie zatrzymanych, a ponad 700 osób osądzono w procesach doraźnych, potępionych przez Parlament jako „farsa wymiaru sprawiedliwości”, i skazanych na kary do 25 lat pozbawienia wolności za pokojowe protesty, co może stanowić zbrodnię przeciwko ludzkości; mając na uwadze, że towarzyszący temu przekaz miał być celowo odstraszający: każdy, kto wychodzi protestować, może stracić pracę, wolność, rodzinę, a nawet życie.

K. mając na uwadze, że reżim uporczywie odmawia wjazdu delegacjom Parlamentu Europejskiego, specjalnym sprawozdawcom ONZ oraz niezależnym obserwatorom, a także nalega na wykluczenie demokratycznej opozycji i niezależnego społeczeństwa obywatelskiego z wszelkiego dialogu politycznego;

L. mając na uwadze, że w ostatnich miesiącach odbyły się rozmowy między reżimem a administracją Stanów Zjednoczonych, których treść pozostaje nieujawniona, a reżim potwierdził prowadzenie negocjacji z Waszyngtonem; mając na uwadze, że Stany Zjednoczone nałożyły ukierunkowane sankcje na wysokich rangą przedstawicieli reżimu oraz instytucje jego aparatu bezpieczeństwa i wojskowego, powołując się na represje reżimu w kraju oraz wrogie działania za granicą; mając na uwadze, że żaden proces normalizacji stosunków nie może odbywać się kosztem praw człowieka ani zwalniać reżimu z odpowiedzialności;

M. mając na uwadze, że reżim utrzymuje ścisłą współpracę wojskową z Federacją Rosyjską, między innymi rzekomo zwerbował tysiące obywateli Kuby do walki w rosyjskiej wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie, co jest niezgodne z duchem PDCA i sprzeczne z interesami bezpieczeństwa UE; mając na uwadze, że pod koniec marca 2026 r. rosyjski tankowiec przewożący około 730 000 baryłek ropy dostał

zezwolenie na zacumowanie na północnym wybrzeżu Kuby;

N. mając na uwadze, że 2 marca 2026 r. ponad 50 kubańskich organizacji opozycyjnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, na wyspie i na uchodźstwie, przedstawiło plan działania na rzecz transformacji demokratycznej, znany jako „porozumienie na rzecz wyzwolenia” lub „porozumienie na rzecz wolności”, w którym określono trzy etapy: wyzwolenie, stabilizację i odbudowę oraz demokratyzację, i który ma doprowadzić do wolnych i uczciwych wyborów wielopartyjnych pod kontrolą społeczności międzynarodowej; mając na uwadze, że wszelkie przemiany muszą być prowadzone przez Kubańczyków i muszą obejmować wszystkich Kubańczyków, na wyspie, jak i w diasporze;

1. w najostrzejszych słowach potępia systematyczne represje stosowane przez reżim kubański – w szczególności tortury, przemoc seksualną, groźby śmierci, przymusowe niedożywienie, masową inwigilację, pracę przymusową i prześladowania sądowe więźniów politycznych, demonstrantów, dysydentów, studentów, przywódców religijnych i obrońców praw człowieka – oraz więzienie dzieci; wyraża pełną solidarność z narodem kubańskim oraz ze wszystkimi osobami prześladowanymi za obronę swoich podstawowych praw, w tym z przywódcami dawnej i powstającej opozycji demokratycznej oraz niezależnych ruchów obywatelskich;

2. domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych za korzystanie z przysługujących im praw podstawowych, w tym małoletnich, zaprzestania tortur i złego traktowania, natychmiastowego dostępu do wolnych i uczciwych procesów sądowych oraz opieki medycznej dla osób poważnie chorych, a także pełnego zadośćuczynienia ofiarom tortur; domaga się, by reżim zapewnił Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża, specjalnym sprawozdawcom ONZ oraz delegacji Parlamentu Europejskiego i niezależnym obserwatorom nieograniczony dostęp do wszystkich miejsc przetrzymywania, i ubolewa nad wielokrotną odmową spełnienia tego żądania;

3. uważa, że jedynym sposobem wyjścia z niedostatku, ubóstwa i izolacji, w jakiej znajduje się naród kubański, są głębokie zmiany gospodarcze i polityczne prowadzące niezwłocznie do przejścia do w pełni rozwiniętej demokracji wielopartyjnej, w której dysydenci nie są prześladowani, więzieni, torturowani ani zabijani, a podstawowe prawa i wolności są przestrzegane w ramach otwartego dialogu narodowego zmierzającego do tej transformacji bez żadnych ograniczeń;

4. wzywa reżim kubański do przedstawienia zrównoważonych i znaczących reform gospodarczych, które zagwarantują pewność prawa i będą wspierać niezależne podmioty gospodarcze, prywatne

inicjatywy, inwestycje i wolności, gdyż reformy takie stanowią podstawowy sposób na uniknięcie upadku;

5. wzywa władze Kuby do ochrony praw człowieka i zagwarantowania prawa do pokojowego zgromadzania się i wolności wypowiedzi, bez dyskryminacji ze względu na poglądy polityczne; zdecydowanie potępia wszelkie naruszenia praw i wolności obywatelskich i politycznych, w tym arbitralne zatrzymania, brutalne traktowanie, tortury, ograniczanie wolności wypowiedzi, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń, nękanie niezależnych dziennikarzy, obrońców praw człowieka i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, a także nieproporcjonalne stosowanie sankcji karnych wobec pokojowych demonstrantów;

6. przypomina swoje wcześniejsze stanowiska dotyczące uruchomienia klauzuli zawieszającej PDCA i wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawicielkę oraz państwa członkowskie do wyraźnego stwierdzenia, że o ile nie zostaną podjęte w najbliższym czasie jasne, konkretne i znaczące kroki w kierunku wprowadzenia takich zmian – w tym jasna propozycja planu działania na rzecz transformacji demokratycznej na Kubie, natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie blisko 1 300 więźniów politycznych oraz zezwolenie Kubańczykom, przymuszonym do życia na wygnaniu, na powrót bez represji – UE powinna bez dalszej zwłoki przystąpić do zawieszenia PDCA, która jest systematycznie łamana przez reżim kubański;

7. wzywa do podjęcia ukierunkowanych środków na mocy unijnej ustawy Magnickiego wobec osób odpowiedzialnych za represje, począwszy od najwyższych rangą urzędników reżimu, w tym Miguela Díaza-Canela oraz najwyższych rangą przedstawicieli aparatu bezpieczeństwa, wymiaru sprawiedliwości i systemu penitencjarnego, a także wobec kierownictwa GAESA;

8. wzywa reżim do zniesienia, we wszystkich ich formach, mechanizmów zapobiegających popełnieniu przestępstwa wykorzystywanych do uciszania i arbitralnego więzienia obywateli oraz do uwolnienia wszystkich osób skazanych na ich podstawie, mimo że nie popełniły żadnego przestępstwa;

9. wzywa do przeprowadzenia niezależnego międzynarodowego dochodzenia w sprawie warunków panujących w więzieniach, systemu przymusowego niedożywienia i zgonów osób przebywających w areszcie;

10. potępia materialne wsparcie reżimu dla rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, w tym rekrutację obywateli kubańskich do walki z Ukrainą, oraz pogłębiającą się współpracę wojskową z Moskwą, a także nalega, aby traktować to jako centralny element przeglądu stosunków UE z Kubą; potępia również zbliżenie tego reżimu z reżimem Łukaszenki na Białorusi, w tym bliskie powiązania

wojskowe i w zakresie bezpieczeństwa, które podważają bezpieczeństwo Europy;

11. domaga się, aby niezależne społeczeństwo obywatelskie i opozycja demokratyczna mogły bez obawy przed represjami uczestniczyć w każdym dialogu prowadzonym w ramach PDCA – co jest wymogiem samej umowy – oraz aby UE w żaden sposób nie była współwinna naruszeń praw człowieka na wyspie, w tym misji medycznych wiążących się z pracą przymusową, której zaprzestania we wszystkich jej formach domaga się od reżimu;

12. wyraża głębokie i pilne zaniepokojenie dramatycznym pogorszeniem się warunków życia na Kubie oraz nasilającymi się skutkami humanitarnymi braku dostępu do paliwa, leków, żywności i innych podstawowych towarów oraz usług publicznych, co dotyka w szczególności grupy znajdujące się w trudnej sytuacji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia kanałów pomocy humanitarnej umożliwiających dostarczanie energii, żywności i leków bezpośrednio Kubańczykom i niezależnym przedsiębiorstwom, z pominięciem państwa, oraz wzywa wszystkich darczyńców do zwiększenia pomocy humanitarnej, która musi pozostać chroniona, wolna od pośrednictwa państwa i nigdy nie może służyć finansowaniu reżimu;

13. jest gotów, wraz ze społecznością międzynarodową, udzielić Kubie znacznej pomocy przez kanały niezależne od rządu, gdy tylko zainicjuje ona wiarygodne przemiany demokratyczne, tak aby wyspa mogła się rozwijać i zagwarantować dobrobyt swoich obywateli; wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawicielkę Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz państwa członkowskie do konsekwentnego poruszania tych spraw na wszystkich odpowiednich forach oraz do wspierania rozliczalności i pokojowej transformacji prowadzonej przez obywateli;

14. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rotacyjnej prezydencji Rady, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, rządom i parlamentom państw członkowskich, Organizacji Państw Amerykańskich, Organizacji Narodów Zjednoczonych, Europejsko-Latynoamerykańskiemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu, krajom Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów oraz reżimowi kubańskiemu.